Jan van de Poll

Jhr. Jan Joseph Harmen Marie van de Poll is geboren op 3 februari 1916 in Den Bosch. Hij was de zoon van Jhr. Willem Jan Maria van de Poll (1882-1930) en Jkvr. Eugenie Verheyen (1890-1970). Zijn vader is hoofdcommies-chef van de Provinciale Griffie van Noord-Brabant en werd in 1924 burgemeester van Vught. Het gezin had tien kinderen. Ze woonden op Huize Bleyenburg aan de Raadhuisstraat, naast de Petruskerk. Zijn vader overleed in 1930, op 48 jarige leeftijd, en was maar zes jaar burgemeester. Hij was tijdens zijn jeugd speelkameraad van de latere koningin Wilhelmina die hem na de geboorte van prinses Juliana in 1909 benoemde tot hofjonker in bijzondere dienst en twee jaar later tot kamerheer in bijzondere dienst.

Jan ging naar de lagere school in Vught en volgde daarna het Gymnasium A aan het RK Lyceum in Den Bosch. Aan de school was de verkennersgroep Sint Joris verbonden, opgericht op 28 februari 1930. Jan werd hier in 1932 lid van en zou actief blijven tot het verbod op Scouting. Ook zijn broertje Gijs (1922) was verkenner bij de Sint Jorisgroep. Zijn zus Rosa (1918) werd in 1938 welpenleidster bij de Father Westerwoudtgroep in Vught. Of ook de andere broers en zussen scout waren, is niet bekend.

Na zijn eindexamen studeerde Jan van 1937 tot 1942 op de Economische Hogeschool in Tilburg.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog waren meerdere kinderen Van de Poll actief in het verzet. Tijdens de jaarwisseling 1940/1941 speelde Jan vanuit het ouderlijk huis Bleyenburg op zijn trompet het Wilhelmus, maar dit had gelukkig geen gevolgen. Ook hij werd actief in het verzet en zat vanaf 3 februari tot 21 mei 1941 gevangen in Den Bosch. Met hem werden 15 jongeren uit Vught, Den Bosch en Zaltbommel opgepakt, waaronder zijn broer Gerrit en Wouter. Aanleiding was het verraad van de diefstal van een revolver door Jan. Jan werd gemarteld om namen prijs te geven, maar uiteindelijk werd iedereen vrijgelaten en werd het revolver niet gevonden.

Na zijn vrijlating ging Jan door met verzetswerk. Hij verrichtte koeriersdiensten en via Willem van Lanschot kwam hij in contact met GS III. Later ging hij over naar de Ordedienst waar hij ook koerierswerk deed. Hij verkende daarnaast onder andere een terrein voor wapendroppings bij Vught.

Jan verliet Nederland als Engelandvaarder op 5 januari 1943 met valse papieren op naam van Maurice Debuck en volgde de zuidelijke route richting Engeland via Zwitserland. Hij kwam via België, Frankrijk, Zwitserland, Frankrijk, Spanje, Portugal en Gibraltar op 16 maart 1944 aan in Engeland. In Engeland werden de Engelandvaarders verhoord door de Britse veiligheidsdienst MI5 en daarna door de Nederlandse veiligheidsdienst. De verhoren van de Nederlandse veiligheidsdienst zijn bewaard gebleven. Zijn broertje Gijs was al eerder richting Engeland vertrokken. Hij werd in februari 1942 bij St. Aignan in Frankrijk opgepakt en kwam terecht in verschillende gevangenissen. In februari 1943 werd hij vrijgelaten en keerde terug

naar Nederland. Hij ging door met verzetswerk en werd opnieuw gearresteerd. Via Kamp Haaren en Kamp Vught kwam hij in Oranienburg terecht. Broer Wouter en zijn vriend Pieter van Lierop doken onder in Limburg om aan de dwangarbeid te ontsnappen en verleenden daar pilotenhulp. Ook zij werden opgepakt en overleefden ternauwernood de concentratiekampen.

De zussen Mariëtte (1923-1992) en Cecile (1925-2013) verrichten koerierswerk. Broer Henry (1928) was na de oorlog in 1947 vaandrig bij de Sint Jorisgroep.

Jan ontving een Kruis van Verdienste. Na de oorlog was hij onder meer controleur Binnenlands Bestuur in Nederlands-Indië en agent van de Bank Indonesia. In 1956 trouwt hij met Theresia Suijs uit Breda. Het huwelijk bleef kinderloos. Hij ging werken bij het Bureau van Statistiek der gemeente Amsterdam.



Hij is overleden op 21 februari 2001 in Vinkeveen en werd begraven op de Algemene Begraafplaats ’t Geinhoff in Abcoude.

Meer informatie

Jonkheer Jan Harmen Joseph Marie van der Poll (1916-2001) » Stamboom Van de Ven » Genealogie Online
Reizen van Engelandvaarders | Nationaal Archief
Jan Joseph Harmen Marie van de Poll - Zoeken naar Engelandvaarders
Jan van de Pol - Nationaal Archief
Abcoude - Algemene Begraafplaats 't Geinhoff - Jan-Harmen-Jo (online-begraafplaatsen.nl)
Engelandvaarders erelijst 1940-1945 · M t/m R (geni.com)
Weest paraat; officiëel orgaan van de Nederlandsche Padvinders, jrg 24, 1938, no. 5, 1938 » 1938-05 - Pag. 48 | Delpher
Provinciale Noordbrabantsche en 's Hertogenbossche courant » 06 okt 1934 - Art. 49 | Delpher
De Heilig Hartkerk in Vught – Vughts Museum
Zeeverkennersgroep Sint Joris - Scoutpedia.nl
Schatten van Vught nr-1-september-2024-jrg-7.pdf
8.-Vught-in-de-Tweede-Wereldoorlog.pdf
Boek Vught in de Tweede Wereldoorlog, Jeroen van den Eijnde, Vughtse Historische Reeks, deel II. 1994
Willem Jan Marie van de Poll - Wikipedia
Provinciale Noord-Brabantsche courant Het huisgezin » 04 jun 1947 - Art. 20 | Delpher

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op http://vrijheid.scouting.nl voor meer informatie en alle andere verhalen.